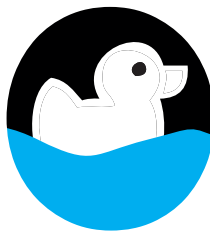

**HALMAAL VI
H2OXL
CATALOGUS**

VOORWOORD

Mevrouw, Mijnheer
Beste kunst- en/of natuurliefhebber

Van harte welkom op deze 2de editie van Halmaal H2O of Halmaal H2O XL.
In 2015 ging het initiatief voor de eerste maal door.

Deze In Situ en installatiekunst is een organisatie van de vzw Kunst Groen, die sinds 1994 actief is met en rond kunst in het groen, in de natuur en in de openbare ruimte.
Alles is begonnen met tentoonstellingen op het kasteeldomein Terbiest.
De kunstenaars werken In Situ met objecten die ze vinden in de natuur of die ze realiseren met nieuwe concepten gerelateerd aan de locatie.

Via H2O XL is het de bedoeling om kunst, natuur, de problematiek van wateroverlast en het gegeven van waterbeheersing met elkaar in contact te brengen.
Wateroverlast wordt (terecht) als iets negatiefs ervaren op het ogenblik dat het zich voordoet. Maar vaak ziet de burger achteraf de resultaten niet van de inspanningen van de overheid, zoals bijvoorbeeld in de vorm van natuurgebieden en/of wandelingen.
Geen wateroverlast hebben vindt de burger de normaalste zaak van de wereld.
Dikwijls wordt niet beseft dat het nochtans de ingrepen van de mens zijn gedurende vele jaren, die precies die water- en modderoverlast veroorzaken.

Via dit kunstproject willen we op dit alles de aandacht vestigen.
Kunst is een ideaal middel om dit aan de burger duidelijk te maken. Maar op zich volstaat dit niet. We moeten blijven zoeken naar activiteiten om de bevolking hier onrechtstreeks mee te confronteren.

Halmaal is een ideale locatie.

Eenzijds is er jaren wateroverlast geweest, die maar onder controle is en blijft door heel wat ingrepen en investeringen.

Anderzijds is Halmaal een kunstzinnige gemeenschap. Zo is er al jaren de tentoonstelling met Halmaal kermis.

Ik hoop dat we nog gelijkaardige activiteiten kunnen organiseren op heel wat andere plaatsen in Limburg, waar het probleem van de wateroverlast overwonnen is.

En dan is er het gegeven dat water een schaars goed dreigt te worden.

Hier merken we dit aan de verhoogde waterfacturen en in de ontwikkelingslanden aan een groot gebrek aan gezond water. Ook hier wil H2O XL de aandacht op vestigen.

Alles gebeurt laagdrempelig, zodat ook de inwoners die anders kunst niet of vanop afstand volgen, nu met kunst geconfronteerd worden. Of kunst dichtbij de burger brengen.

Mevrouw, Mijnheer

Beste kunst- en/of natuurliefhebber

Van harte welkom op deze 2de editie van Halmaal H2O of Halmaal H2O XL.

In 2015 ging het initiatief voor de eerste maal door.

Deze In Situ en installatiekunst is een organisatie van de vzw Kunst Groen, die sinds 1994 actief is met en rond kunst in het groen, in de natuur en in de openbare ruimte.

Alles is begonnen met tentoonstellingen op het kasteeldomein Terbiest.

De kunstenaars werken In Situ met objecten die ze vinden in de natuur of die ze realiseren met nieuwe concepten gerelateerd aan de locatie.

Via H2O XL is het de bedoeling om kunst, natuur, de problematiek van wateroverlast en het gegeven van waterbeheersing met elkaar in contact te brengen.

Wateroverlast wordt (terecht) als iets negatiefs ervaren op het ogenblik dat het zich voordoet. Maar vaak ziet de burger achteraf de resultaten niet van de inspanningen van de overheid, zoals bijvoorbeeld in de vorm van natuurgebieden en/of wandelingen.

Geen wateroverlast hebben vindt de burger de normaalste zaak van de wereld.

Dikwijls wordt niet beseft dat het nochtans de ingrepen van de mens zijn gedurende vele jaren, die precies die water- en modderoverlast veroorzaken.

Via dit kunstproject willen we op dit alles de aandacht vestigen.

Kunst is een ideaal middel om dit aan de burger duidelijk te maken. Maar op zich volstaat dit niet. We moeten blijven zoeken naar activiteiten om de bevolking hier onrechtstreeks mee te confronteren.

Halmaal is een ideale locatie.

Eenzijds is er jaren wateroverlast geweest, die maar onder controle is en blijft door heel wat ingrepen en investeringen.

Anderzijds is Halmaal een kunstzinnige gemeenschap. Zo is er al jaren de tentoonstelling met Halmaal kermis.

Ik hoop dat we nog gelijkaardige activiteiten kunnen organiseren op heel wat andere plaatsen in Limburg, waar het probleem van de wateroverlast overwonnen is.

En dan is er het gegeven dat water een schaars goed dreigt te worden.

Hier merken we dit aan de verhoogde waterfacturen en in de ontwikkelingslanden aan een groot gebrek aan gezond water. Ook hier wil H2O XL de aandacht op vestigen.

Alles gebeurt laagdrempelig, zodat ook de inwoners die anders kunst niet of vanop afstand volgen, nu met kunst geconfronteerd worden. Of kunst dichtbij de burger brengen.

Ik wil alle deelnemende kunstenaars en het voltallige bestuur van de vzw Kunst Groen bedanken, in het bijzonder onze secretaris An D'Hoker.

Het is niet altijd evident om met een bestuur van hoofdzakelijk kunstenaars praktisch te werken en/of te organiseren... Tevens wil ik alle instanties bedanken die dit initiatief materieel en financieel mee ondersteunen: Samenwerking Land Water, de stad Sint-Truiden en de provincie Limburg.

Veel kijk-, kunst- en wandelgenot.

Ludwig Vandenhove
voorzitter vzw Kunst Groen

INLEIDING

Halmaal H2O XL

Het hier en nu van Halmaal H2O XL speelt zich af in het tijdperk waarvoor in toenemende mate de term 'antropoceen' wordt gebruikt. Datzelfde antropoceen vormt de basis van de reflectie die dit project maakt. Het woord 'antropoceen' werd vanaf de 21ste eeuw gemeengoed onder impuls van de denkers Eugene Stoermer (ecoloog) en Paul Crutzen (chemicus). Er worden steeds meer bewijzen gevonden voor de vaststelling dat het Holoceen is afgelopen en dat er werkelijk een nieuw tijdperk is aangebroken. Waarom dat 'antropoceen' wordt genoemd, is wel duidelijk: niets is in dit tijdvak zo ingrijpend voor de evoluties op de aarde als de menselijke factor.

Het ingrijpen van de mens in zijn omgeving - concreet de aarde die hij bewoont - is het onderwerp van talloze woorden en verhalen die de mens daarbij bedacht. Uit de selectie die hieronder volgt, zal gauw blijken dat de relatie mens en Gaia (of aarde) behoorlijk complex is. Als we - zoals nu - enkel naar zijn verhouding tot het element water kijken, bestrijkt dat beschouwen al het hele spectrum tussen levengevend en dodelijk. Vele kunstenaars bevinden zich trouwens met het werk dat ze hier tonen, ergens op dat spectrum.

Hapy

De eerste naam waarop we botsten, was die van een god of godin, genaamd Hapy. Deze godheid zorgde er volgens de Egyptenaren voor dat de Nijl jaarlijks overstroomde en vruchtbaarheid bracht. De Egyptenaren waren zodanig vertrouwd met die jaarlijkse cyclus van overstromingen - een gevolg van het regenseizoen in tropisch Afrika - dat ze enkel nog de positieve aspecten van dat natuurfenomeen in hun verhalen behielden. De omringende volken, zoals de Israëlieten, hebben een negatievere kijk op overstromingen. Hapy is overigens een complexe godheid die kenmerken van de twee geslachten vertoont: borsten en een baard. In de iconografie wordt Hapy doorgaans voorgesteld met hangende borsten en een dikke buik, tekenen van welstand.

Tweestromenland

Een landbouwproces met een grote impact op de opbrengst is irrigatie. Irrigatie is wellicht ontstaan in Egypte of Mesopotamië in het zesde millennium voor Christus. Mesopotamië, ook bekend als Tweestromenland, is in de menselijke geschiedenis lange tijd een van de rijkste landbouwregio's ter wereld geweest. De streek heeft vele beschavingen zien ontstaan, maar is ook vaak ingenomen door nomadische volkeren zoals de Mongolen. In 1258 deed dit volk dat al voor de derde keer. De Mongoolse groepen vestigden zich permanent in het gebied en pasten hun levensstijl aan: ze werden landbouwers. De Tigris en Eufraat voerden slib aan en verlegden zo de kust ruim 200km. het is bijna symbolisch dat beide rivieren in de delta zijn samengevloeid tot wat nu de Sjatt al-Arab heet. In het zuiden vormt die rivier de grens tussen Irak en Iran. Op dit toneel en precies om de controle over die rivier vochten die beide landen in de jaren 80 van de vorige eeuw een bloederige stellingenoorlog uit, een oorlog die Sadam Hoessein zoveel frustraties bezorgde dat hij kort nadien de eerste Golfoorlog uitlokte.

Lethe

Terug naar het westen komen we in het land van de filosofie: Griekenland. Op de kaart van Griekenland zal u vruchteloos zoeken naar de grot van Hypnos of naar de rivier Lethe, zelfs onderaards. We moeten ons daarvoor naar de onderwereld begeven en de enige weg hiernaartoe loopt via de Styx. Voor slechts één obool zet voerman Charon u graag over naar 'ginder'. De Styx is duidelijk de rivier van de dood, maar in de onderwereld Hades kunnen de zielen van de overledenen incarneren, of weer in het vlees treden door water van de rivier Lethe te drinken. Tegelijk vergeten ze hun aardse bestaan of ze worden er onverschillig voor. We kennen het woord lethargie dat op een slome, inactieve houding wijst en dat hebben we te danken aan Plato. In zijn De Republiek schrijft hij over de rivier Ameless die voor de onverschilligheid staat. Andere bronnen vermelden ook de rivier Mnemosyne die de alwetendheid en het gehele geheugen schenkt aan wie ervan drinkt.

Ktesibios van Alexandrië

De rivier als toonbeeld voor het verstrijken van de tijd, of de stromende tijd. Het brengt ons bij een middel om de tijd te meten, het wateruurwerk. Zo werden wateruurwerken in sommige Romeinse gerechtszalen gebruikt om de spreektijd van de dager en de gedaagde te beperken. Het wateruurwerk werd geperfectioneerd door Ktesibios van Alexandrië, een uitvinder die nog wel meer in zijn mars had. Hij beschreef de theorie van de pneumatica, bouwde een waterorgel en bedacht een wagen met snelheidsmeter.

Watermolen

Ook in de Lage landen kunnen ze wat van uitvinden. We hebben het hier niet over de watermolens die van waterkracht gebruik maken voor economisch gewin en voor diverse toepassingen. Die kunnen we in de streek nog terugvinden in de Stayenmolen en de Metstermolen en helaas niet meer in de Grevensmolen en de abdijmolen. Dit type molen is wellicht in Mesopotamië uitgevonden. Nu doelen we op onze eigen Nederlandse vondst: de poldermolen, een met windkracht aangedreven bouwsel dat water op een hoger niveau brengt. Met dit instrument kan men land dat onder zeeniveau ligt behoorlijk goed vrijwaren voor overstromingen. De poldermolen heeft onze woordenschat trouwens met meerdere prachtige termen of betekenissen verrijkt. Een 'spinnenkop' is het deel van het molenhuis dat meedraait met de richting van de wind. Als het molenrad door te sterke wind te veel water schept, dat dan terugvloeit, spreekt men van 'over de balk gooien'. Om een groot hoogteverschil te overwinnen gebruikt men meerdere molens achter elkaar, wat een 'molengang' heet. Die 'molengang' is een uitvinding van de wiskundige Simon Stevin en voert het water van de polder naar de 'boezem', het hoger gelegen watervlak.

Maas

Bij de tweede splitsing van de Lage landen in 1830 en definitief in 1839 werd een grens tussen de twee landen vastgelegd. Tussen de beide Limburgen werd, op enkele uitzonderingen na, de Maas als grens gevolgd. Gevolgd inderdaad, want de Maas is in haar Limburgse valleibedding een meanderende rivier met sterk wisselende rivierstanden. Een vrij meanderende rivier verlegt haar rivierbedding en bijgevolg de grens. Nog in november 2016 werd de overdracht van 16,37 ha naar Nederland en 3,09ha naar België geregeld. Intussen loopt het project Grensmaas waarin de grenslanden samen het water- en natuurbeheer van de Grensmaas ter harte nemen. Het project zou in 2025 voltooid moeten zijn.

Kanaal

Een kanaal is een door de mens gegraven waterloop bedoeld om de binnenscheepvaart te bevorderen. Het verbetert het contact en het bemoeilijkt het contact. Vrachtvervoer en pleziervaart varen wel bij een kanaal, maar de aanwonenden ervaren veel problemen. Voor hen is het kanaal een grens die maar op enkele plaatsen te overbruggen is. Er is echter ook een kanaal dat niet door de mens werd gecreëerd, maar dan wordt het wel met een hoofdletter geschreven. Het Kanaal scheidt een groot eiland, Groot Brittannië, van het Europese vasteland. Ondanks de contacten is de menselijke ontwikkeling aan weerszijden van het Kanaal toch opvallend verschillend gelopen. De Britse eilanden maakten voor de Romeinse invasie nog deel uit van de grote Europese Keltische cultuur. Maar dan volgden drie succesvolle invasies op rij: de Romeinse, die van de Saksen en de Angelen en de Normandische, nog vereeuwigd op het tapijt van Bayeux. De Honderdjarige Oorlog met Frankrijk, conflicten met Spanje en Nederland, de concurrentie met diverse Louis en Napoleons in de 18de en 19de eeuw en Duitsland in de 20ste eeuw voedden het wantrouwen van de Britten, met als recentste gevolg de Brexit. Alleen en veilig achter hun zee.

Mars

Wat zal de toekomst ons brengen? Zal het antropoceen de aarde vernietigen? Zal de mens in dat geval moeten uitwijken naar een andere planeet? De meest voor de hand liggende optie is dan Mars. Het onderzoek naar Mars spitst zich niet op het zoeken naar bewijs voor leven op Mars, hoewel beschavingen op Mars tot de jaren 1960 mogelijk werden geacht in wetenschappelijke kringen. De eerste Marslandingen wezen er al op dat Mars ooit nat moet zijn geweest. Inmiddels is het bewijs geleverd dat er zich nog steeds waterijs op Mars bevindt. Voldoende voor menselijk leven? En als we de rode planeet zouden koloniseren, zouden we er dan ook een antropoceen invoeren? Of kan onze planeet alsnog gered worden?

H2O XL zoekt naar antwoorden. Alvast op dit stukje van onze planeet.

Erik Vanlangendonck

DEELNEMERS

1

Jos Herck

KNOTWILG

Salix alba 'Knotwilg', je komt hem tegen langs de beekkant en waterwegen.

Met dit project wordt de knotwilg procesmatig in diverse fasen gevormd tot een tegennatuurlijke vorm.

Fase a; de kist als tegenstelling

Fase b; de onderconstructie

Fase c; de snoei en selectie van de takken die de nieuwe vorm van de knotwilg zullen bepalen.

Fase d; de uiteindelijke vorm (under construction)

2

Patrik De Wolf

H2O

Ik vroeg een kind

Wat is de kleur van lucht?

... Blauw

Wat is de kleur van water?

... Blauw

Wat is de kleur van blauw?

... Dat weet ik niet

3

Raymond Langohr
TENSION AQUATIQUE

ofwel een beek ofwel een wolk,
de ruimte en de aarde hebben water met elkaar gemeen.
dank aan het water voor de bomen
dank aan de bomen voor het water.
hier goed geïrrigeerde bomen dragen een kleine beek en hangen
een wolk op ..

4

Jaak Geerits en Zjuul Devens

STRAIGHT ON II: AND WHAT AT THE END?

Blijkbaar zit het in de (westerse) menselijke natuur:
maak recht wat krom is!

Meanderende rivieren worden gekanaliseerd tot rechte waterwegen, slingerende wandelpaden worden kaarsrechte autowegen, over het golvend landschap lopen de hoogspanningskabels recht van a naar b, natuurlijke grenzen worden met potlood en liniaal rechtgetrokken.

Het kunstenaarscollectief SLIb trekt ook nu weer een rechte lijn door het landschap, maar verliest de controle om ook rechttoe rechtaan te eindigen.

5

Raf Roefflaer

DO NOT FEED THE DINO

De wateren van Halmaal zijn zo zuiver en gezond dat er zich een eigen Nessy is gaan vestigen. Fier en trots laat hij zich graag fotograferen door 'toevallige' voorbijgangers en 's avonds waakt hij over de vijver en de omliggende velden. De inwoners van Halmaal kunnen vanaf nu op hun beide oren slapen!

6

Jany Darquenne

EAUX VIVES

Jij die zuiver en helder bent
Met de zon het licht weerkaatst
Des hemels valt in zeeën
Rivieren, sloten en kanalen vult
Druppelsgewijs ons doet groeien
Dank dat je ons in leven houdt!

Jydee

7

Stefan Vanlangendonck

H20

De tekeningen van takjes zijn getekend naar echte takjes gevonden op het tentoonstellingsterrein. Ze fungeren als herinnering aan 'gesneuvelden'. De tekeningen zijn een vervolg van het kunstproject van twee jaar geleden waar zo'n tweeduizend afgebroken takken van een nummer voorzien werden.

De tekeningen refereren ook naar de populieren uit een aanpalend weiland die deels omwaaiden, deels omgezaagd werden na een storm. Het overstromingsgebied, het wachtbekken waar een beek in het landschap kronkelt, roept associaties op aan de loopgraven uit de oorlog. De aanwezige zandzakjes in Halmaal, overblijfselen van de winter van 2015-2016, blijven herinneren aan de toen dreigende wateroverlast. Het tentoonstellingsterrein in Halmaal, als overstromingsgebied, roept associaties op met een slagveld. In dit geval van een strijd tegen de natuur.

8

Magina Sioulants

WINDKRACHT

“ HIJ ZOCHT HET GELUK”

Hij zocht het geluk, het grote “HET”.

Hij zocht, maar vond het niet
en vele malen stond hij met
een kluitje in het riet.

Hij zocht het geluk.

Hij wilde naar de top.

Hij werd het zoeken moe.

En toen hij zei: “Ik geef het op!”

Kwam HET naar hem toe.

Toon Hermans

9

Veerle Vanneste

GETUIGEN

Plastic, onze omgeving is ervan doordrongen.

Tot in de diepste diepten van de oceanen worden we geconfronteerd met deze substantie in alle vormen van verschijnen: van flesjes tot korreltjes, tot petroleum.

Oceanen, zeeën en waterwegen zijn de ultieme 'vervoerders' van al dit plastic. Ook zakjes worden gebruikt om allerhande dingen in te vervoeren, maar ook om af te schermen, om te conserveren, te bewaren,...

Het bewaren, conserveren van de beek legt dan ook beslag op het 'vervoeren' van het plastic. Op deze manier wordt een deel ervan als het ware opgeslagen....voor verdere schade? Puur ter conservatie? Voor onderzoek? Of gewoon omwille van de gedachte aan dat visje ooit op een kermis?.....

Rik Weyers

GETEKEND/GEKETEND

Ook al teken je stromend water verticaal in de ruimte,
ook al vormt die tekening met zijn reflectie een traliewerk,
ook al wringt een beek door een betonnen tunnel,

ook dan nog doet water wat water doet!
Je kan het tekenen maar niet ketenen

11

Alter & Ego

MEANDER

Halmaal is overstromingsgebied waar het water meandert door het landschap. De meanderende beek door dit landschap spreekt tot de verbeelding. Eeuwenlang hebben mensen in alle culturen getracht de weg van water te beheersen en te manipuleren, denk maar aan de Romeinen met hun aquaducten. Water vanuit de lucht "hemelwater" kan ook gekanaliseerd worden en de meander uit zinken bocht-stukken is het beeldend antwoord dat Alter & Ego hier op geven.

12

Brustwartze

TREUREIK

Een dode boom is met touw vastgebonden aan een levende boom.

De titel “treureik” (of treur –andere boomsoort) verwijst naar de steeds verder groeiende natuur waar de voorgaande generatie dienst doet als voedingsbodem voor de volgende generatie.

13

Hilde Ketelslegers

'WATER-NOOD'

We verkwisten/vervuilen heel veel water!

Is er water genoeg??

Wat als er "water-nood" komt???

14

Spiroux - Mathieu

BROEDERSCHAP

Een container met water van de Schelde (afgenomen in Antwerpen) en een container met water van de Maas (afgenomen in Luik) zijn met een doorzichtige buis verbonden met het water uit de beek.

Tijdens de vernissage zullen de 3 vloeistoffen gemengd worden.....

15

Wouter Noukens
CYGNUS

Al van oudsher staat de cygnus (zwaan) symbool voor zowel liefde, trouw, schoonheid alsook voor kracht en bescherming.

Imposant en agressief staat deze zwaan in dreighouding, hals naar achter en bolle vleugels, om zo zijn territorium te beschermen. De gebruikte materialen, staal en beton, associëren we met kracht en bescherming maar maken deze zwaan juist fragiel, zelfs breekbaar. Cultivering van ons landschap met deze materialen maakt dat wachtbekkens als deze nodig zijn om ons territorium te beschermen.

16

Piet Verheyden

NATURE & CULTURE

Solitaire bomen op een grasvlakte als acteurs

Een begroeide spoorwegberm als decorum

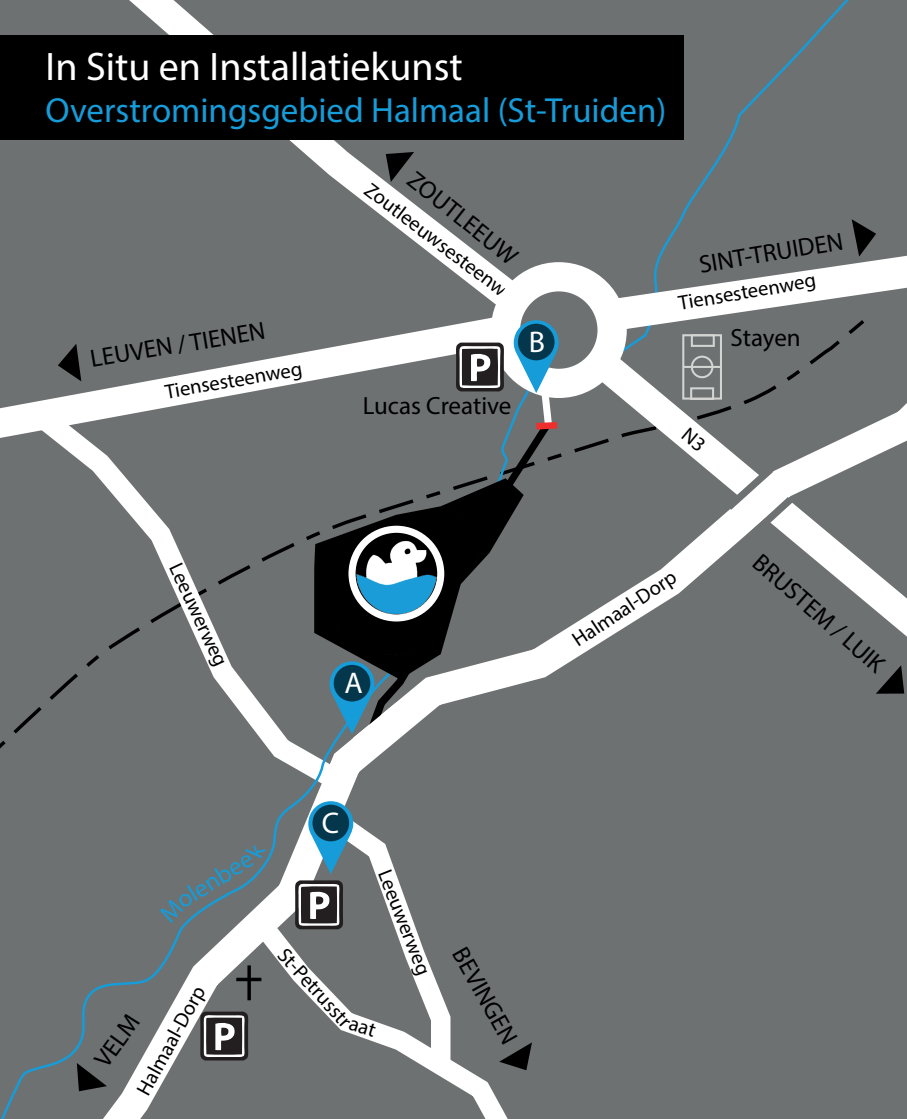
De mens ordent en verstoort... cartesiaans, digitaal, in kadans

De natuur herstelt het evenwicht... organisch, cyclisch, ritmisch

Kunstwerk van een mens..

In Situ en Installatiekunst

Overstromingsgebied Halmaal (St-Truiden)

- 1 Jos Herck
- 2 Patrik De Wolf
- 3 Raymond Langohr
- 4 Jaak Geerits en Zjuul Devens
- 5 Raf Roefflaer
- 6 Jany Darquenne
- 7 Stefan Vanlangendonck
- 8 Magina Sioulants
- 9 Veerle Vanneste
- 10 Rik Wyers
- 11 Alter & Ego
- 12 Brustwartze
- 13 Hilde Ketelslegers
- 14 Jean Spiroux-Mathieu
- 15 Wouter Noukens
- 16 Piet verheyden

VERTREKPUNTEN

- A** Halmaal-Dorp 192
3800 Sint-Truiden
- B** Lucas Creative
Tiense Steenweg 204
3800 Sint-Truiden

LOCATIE

- C** Boerderij Houwaer
Halmaal-Dorp 10
3800 Sint-Truiden

Foto's: Pieter Delbeke

Realisatie van de tentoonstelling: bestuursleden vzw kunst groen: Ludwig Vandenhove, Patrik De Wolf,
Jos Herck, Jaak Geerits, An D'hoker

Grafische vormgeving van de tentoonstelling en lay-out: Raf Roefflaer
Coördinatie organisatie : Frank Delbeke

*Sint
Truiden*

www.KUNSTGROEN.be